ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (πρώτο τμήμα)
της 21ης Απριλίου 2004 *

Στην υπόθεση Τ-172/01,

Μ., κάτοικος Αθηνών (Ελλάδα), εκπροσωπούμενη από τους G. Vandersanden και Χ. Ταγαρά, δικηγόρους,

προσφεύγουσα,

κατά

Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενου από τον M. Schauss, επικουρούμενο από τη Θ. Παπαζήση, δικηγόρο, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθού,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

που έχει ως αντικείμενο αίτηση ακυρώσεως της αρνήσεως χορηγήσεως στην προσφεύγουσα συντάξεως επιζώντος του πρώην συζύγου της,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. W. H. Meij, πρόεδρο, N. J. Forwood και H. Legal, δικαστές,

γραμματέας: I. Νάτσινας, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 14ης Μαΐου 2003,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Νομικό πλαίσιο της διαφοράς

1 Το άρθρο 15, παράγραφος 7, του κανονισμού 422/67/ΕΟΚ και 5/67/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουλίου 1967, περί του καθορισμού του καθεστώτος χρηματικών απολαβών του Προέδρου και των μελών της Επιτροπής, του Προέδρου, των Δικαστών, των Γενικών Εισαγγελέων και του Γραμματέως του Δικαστηρίου (ΕΕ ειδ. έκδ. 01/001, σ. 102), όπως τροποποιήθηκε, μεταξύ άλλων, με το άρθρο 2, παράγραφος 3, του κανονισμού (Ευρατόμ, ΕΚΑΧ, ΕΟΚ) 1416/81 του Συμβουλίου, της 19ης Μαΐου 1981 (ΕΕ L 142, σ. 1) (στο

εξής: καθεστώς χρηματικών απολαβών), καθορίζει τα δικαιώματα των χρηματικών απολαβών των δικαιούχων των προαναφερθέντων μελών των κοινοτικών οργάνων κατ' αναλογία με τα άρθρα 22, 27 και 28 του παραρτήματος VIII του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: ΚΥΚ).

2 Σύμφωνα με το άρθρο 27 του παραρτήματος VIII του ΚΥΚ:

«Η διαζευγμένη σύζυγος υπαλλήλου ή πρώην υπαλλήλου δικαιούται τη σύνταξη επιζώντων που καθορίζεται στο κεφάλαιο αυτό, με την προϋπόθεση ότι αποδεικνύει ότι ο πρώην σύζυγός της υποχρεούνταν, κατά τη στιγμή του θανάτου του, να της καταβάλλει διατροφή που είχε καθοριστεί είτε με δικαστική απόφαση είτε με σύμβαση μεταξύ των πρώην συζύγων.

Η σύνταξη επιζώντων δεν μπορεί, ωστόσο, να υπερβαίνει τη διατροφή όπως καταβαλλόταν κατά τον θάνατο του πρώην συζύγου της και αναπροσαρμόζεται σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 82 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Κατάστασης.

[...]»

Ιστορικό της διαφοράς

3 Η προσφεύγουσα παντρεύτηκε το 1981 τον Μ., ο οποίος άσκησε καθήκοντα δικαστή στο Δικαστήριο από το 1983 έως το 1997. Ο γάμος τους λύθηκε με

πρωτόδικη απόφαση διαζυγίου που εκδόθηκε στις 26 Φεβρουαρίου 1997, η οποία κατέστη αμετάκλητη με απόφαση της 14ης Ιουλίου 1998. Το διαζευκτήριο, η έκδοση του οποίου συνιστά στην Ελλάδα απαραίτητη τυπική προϋπόθεση σε περίπτωση θρησκευτικού γάμου, εκδόθηκε στις 4 Μαρτίου 1999.

4 Με τηλεομοιοτυπία της 15ης Μαρτίου 1999, ο Μ. διαβίβασε στην υπηρεσία προσωπικού του Δικαστηρίου επίσημη βεβαίωση του διαζυγίου.

5 Σύμφωνα με υπόμνημα της 2ας Ιουνίου 1999, το οποίο απηύθυνε ο προϊστάμενος της υπηρεσίας προσωπικού του Δικαστηρίου στον προϊστάμενο της οικονομικής υπηρεσίας του οργάνου, με τίτλο «Σύνταξη του Δικαστή [Μ.]»:

«Ο Δικαστής [Μ.] μας πληροφόρησε ότι [είναι] διαζευγμένος [από] τις 26 Φεβρουαρίου 1997. Η λύση του θρησκευτικού γάμου επήλθε στις 4 Μαρτίου 1999.

Περαιτέρω, ο Δικαστής Μ. μας επιβεβαίωσε, μέσω της κυρίας [Κ.], ότι ουδεμία διατροφή καταβάλλεται στην πρώην σύζυγό του.»

6 Σύμφωνα με ιδιόγραφο διαθήκη, συνταχθείσα στις 22 Σεπτεμβρίου 1999, ο Μ. κατέστησε τον αδελφό του καθολικό κληρονόμο της περιουσίας του. Το από 31 Αυγούστου 2000 κληρονομητήριο του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών πιστοποιεί ότι ο αδελφός του θανόντος είναι ο μόνος εκ διαθήκης κληρονόμος του για το σύνολο της κληρονομίας.

7 Ο Μ. αποβίωσε στις 23 Μαρτίου 2000.

8 Η Μ., ως διαζευγμένη σύζυγος πρώην μέλους κοινοτικού οργάνου, με επιστολή της 18ης Ιουλίου 2000, ζήτησε από τη διοίκηση του Δικαστηρίου να της χορηγηθεί σύνταξη επιζώντος του αποβιώσαντος Μ. Στην επιστολή αυτή, η προσφεύγουσα επικαλέστηκε συμφωνία που είχε συναφθεί μεταξύ της ιδίας και του Μ. και «ήταν σχετική με την καταβολή διατροφής που ο σύζυγός [της] [είχε] θέσει [σε] εφαρμογή προτού καν εκδοθεί το διαζύγιο».

9 Με επιστολή της 5ης Οκτωβρίου 2000, η διοίκηση του Δικαστηρίου απάντησε στην προσφεύγουσα ότι μπορεί να της χορηγηθεί το ευεργέτημα της συντάξεως επιζώντος που προβλέπεται στο άρθρο 15 του καθεστώτος χρηματικών απολαβών, εφόσον δικαιολογήσει ότι δικαιούνταν, κατά τον θάνατο του πρώην συζύγου της, διατροφής από τον σύζυγό της και η οποία έχει καθοριστεί είτε με δικαστική απόφαση, είτε με σύμβαση συναφθείσα μεταξύ της ιδίας και του αποβιώσαντος Μ.

10 Με επιστολή της 8ης Νοεμβρίου 2000, η Μ. απάντησε ότι ο ίδιος ο Μ. είχε προτείνει διατροφή μηνιαίου ποσού 200 000 βελγικών φράγκων (BEF) (4 957,87 ευρώ), την οποία η Μ. είχε αποδεχθεί.

11 Σύμφωνα με την προσφεύγουσα, σχετική σύμβαση συνάφθηκε προφορικώς μεταξύ του Μ. και της Μ. την άνοιξη του 1999, σε συνάντηση που έγινε στην Αθήνα μεταξύ των πρώην συζύγων, στην οποία παραβρέθηκε ο Ο.

12 Προς στήριξη των ισχυρισμών της, η Μ. επισύναψε στην από 8 Νοεμβρίου 2000 επιστολή της δύο ένορκες καταθέσεις, στις οποίες προέβησαν ο Ο. και ο Π. ενώπιον συμβολαιογράφου, στις 6 και 7 Νοεμβρίου 2000 αντιστοίχως.

13 Στην κατάθεσή του ο Ο. επιβεβαιώνει ότι παραβρέθηκε, ορισμένες εβδομάδες μετά την αμετάκλητη απόφαση του διαζυγίου, σε συνομιλία των πρώην συζύγων κατά τη διάρκεια της οποίας η Μ. αποδέχθηκε να της καταβάλλει ο Μ. διατροφή 200 000 BEF μηνιαίως.

14 Στην κατάθεσή του ο Π. βεβαιώνει ότι διαπίστωσε προσωπικώς, τουλάχιστον μία φορά, ότι τρίτος έδωσε στη Μ., εκ μέρους του Μ., χρηματικό ποσό για το οποίο η Μ. του ανέφερε ότι επρόκειτο για την καταβολή διατροφής.

15 Με υπόμνημα της 5ης Μαρτίου 2001, ο δημοσιονομικός ελεγκτής του Δικαστηρίου ζήτησε από τον διευθυντή προσωπικού και οικονομικών του Δικαστηρίου διευκρινίσεις ως προς τα στοιχεία που μπορούν να δικαιολογήσουν την καταβολή συντάξεως επιζώντος στη Μ. Ο δημοσιονομικός ελεγκτής αναφέρθηκε στο προαναφερθέν υπόμνημα του προϊσταμένου της υπηρεσίας προσωπικού του Δικαστηρίου της 2ας Ιουνίου 1999. Μεταξύ άλλων, ο δημοσιονομικός ελεγκτής διερωτήθηκε ως προς την ενδεχόμενη ύπαρξη τραπεζικών εγγράφων βάσει των οποίων μπορούν να εντοπιστούν κινήσεις κεφαλαίων που αντιστοιχούν στην καταβολή της προβαλλομένης διατροφής.

16 Κατόπιν της σιωπηρής απορρίψεως της αιτήσεως συντάξεως επιζώντος, η προσφεύγουσα κατέθεσε διοικητική ένσταση κατά της αποφάσεως αυτής, με ημερομηνία 23 Μαρτίου 2001.

17 Η διοικητική αυτή ένσταση απορρίφθηκε με απόφαση της 29ης Μαΐου 2001 της επιφορτισμένης με την εξέταση των διοικητικών ενστάσεων επιτροπής του Δικαστηρίου, για τον λόγο ότι η Μ. δεν απέδειξε επαρκώς κατά νόμο ότι δικαιούνταν διατροφής από τον πρώην σύζυγό της, καθορισθείσας με δικαστική απόφαση ή με σύμβαση. Αφενός, στην απόφαση αυτή αναφερόταν ότι οι ενώπιον συμβολαιογράφου δύο καταθέσεις που είχαν προσκομιστεί δεν ενισχύονταν από κανένα έγγραφο σχετικό με την ύπαρξη της προβαλλομένης συμβάσεως, με το ποσό της διατροφής που ανέφερε η σύμβαση αυτή ή την εκτέλεσή της, ούτε από κανένα άλλο στοιχείο. Αφετέρου, υπενθυμιζόταν ότι, λίγο καιρό από της εκδόσεως του διαζευκτηρίου στις 4 Μαρτίου 1999, ο Μ.

γνωστοποίησε στην υπηρεσία προσωπικού του Δικαστηρίου ότι «καμία διατροφή δεν καταβάλλεται στην πρώην σύζυγό του», η δε δήλωση αυτή δεν ανακλήθηκε ακολούθως. Η επιφορτισμένη με την εξέταση των διοικητικών ενστάσεων επιτροπή συνήγαγε εξ αυτών ότι η Μ. δεν πληρούσε την προϋπόθεση από την οποία το άρθρο 27 του παραρτήματος VIII του ΚΥΚ εξαρτά το δικαίωμα συντάξεως επιζώντος.

18 Κατά της απορριπτικής αυτής αποφάσεως, η Μ. άσκησε την παρούσα προσφυγή ακυρώσεως, την οποία κατέθεσε στη Γραμματεία στις 26 Ιουλίου 2001.

Διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου

19 Λόγω κωλύματος συμμετοχής στη σύνθεση του Πρωτοδικείου του προέδρου του πρώτου τμήματος B. Vesterdorf, ο δικαστής A. W. H. Meij ορίστηκε ως αντικαταστάτης του, με απόφαση του Προέδρου του Πρωτοδικείου της 21ης Σεπτεμβρίου 2001.

20 Το καθού κατέθεσε το υπόμνημα αντικρούσεως στις 11 Οκτωβρίου 2001.

21 Με επιστολή της 18ης Δεκεμβρίου 2001, ο αδελφός τού Μ. διαβίβασε, εξ ιδίας πρωτοβουλίας, στο καθού ένα σύνολο εγγράφων που έκρινε ότι μπορούσαν να συμβάλουν στην αποκάλυψη της αλήθειας.

22 Το καθού προσκόμισε ως παράρτημα στο κατατεθέν στις 16 Ιανουαρίου 2002 υπόμνημα ανταπαντήσεως ενώπιον του Πρωτοδικείου ορισμένα έγγραφα διαβιβασθέντα κατ' αυτόν τον τρόπο από τον αδελφό τού Μ. Περαιτέρω, με το έγγραφο αυτό, το καθού ζήτησε από το Πρωτοδικείο να ορίσει τον Τ. ως μάρτυρα.

23 Μετά το πέρας της έγγραφης διαδικασίας, η προσφεύγουσα κατέθεσε, με επιστολή της 15ης Φεβρουαρίου 2002, δύο νέες καταθέσεις ενώπιον συμβολαιογράφου που συντάχθηκαν στις 6 και 7 Φεβρουαρίου 2002 αντιστοίχως και οι οποίες αφορούσαν μεταξύ άλλων τη διεξαγωγή της διαδικασίας διαζυγίου μεταξύ των πρώην συζύγων Μ., την προβαλλομένη συναίνεση του Μ. προς καταβολή διατροφής στην πρώην σύζυγό του και τις συνθήκες υπό τις οποίες έγινε η καταβολή της διατροφής αυτής.

24 Επειδή ο δικαστής Moura Ramos δεν μπορούσε να μετάσχει στη σύνθεση λόγω της παύσεως των καθηκόντων του ως δικαστή του Πρωτοδικείου, ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου διόρισε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 32, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, τον δικαστή N. J. Forwood για να συμπληρωθεί ο δικαστικός σχηματισμός.

25 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (πρώτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία και, με επιφύλαξη των παρατηρήσεων των διαδίκων, να εξετάσει τους μάρτυρες Ο. και Τ.

26 Με έγγραφο της 11ης Μαρτίου 2003, το Πρωτοδικείο κάλεσε τους διαδίκους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους επί αυτού του αποδεικτικού μέσου εντός προθεσμίας δεκαπέντε ημερών.

27 Με επιστολή της 24ης Μαρτίου 2003, η προσφεύγουσα τόνισε ότι η κατάθεση του Ο. ήταν εντελώς απαραίτητη και επαφίεται στην κρίση του Πρωτοδικείου όσον αφορά την κατάθεση του Τ.

28 Με διάταξη της 3ης Απριλίου 2003, το Πρωτοδικείο (πρώτο τμήμα) αποφάσισε να εξετάσει τους μάρτυρες Ο. και Τ. επί της ενδεχόμενης συμβάσεως που είχε

συναφθεί μεταξύ των πρώην συζύγων Μ., η οποία καθόριζε, σύμφωνα με την προσφεύγουσα, διατροφή σε βάρος του Μ. και υπέρ της Μ., καθώς και τη διατήρηση σε ισχύ της διατροφής αυτής μέχρι του θανάτου του Μ.

29 Κατά τη διάρκεια της κεκλεισμένων των θυρών καταθέσεως που έλαβε χώρα στις 14 Μαΐου 2003, πριν από την επ' ακροατηρίου συζήτηση της ίδιας ημέρας, ακούστηκαν οι μάρτυρες Ο. και Τ. υπό τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στα άρθρα 65 έως 76 του Κανονισμού Διαδικασίας.

30 Κατά τη διάρκεια της επίσης κεκλεισμένων των θυρών επ' ακροατηρίου συζητήσεως, οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου.

31 Κατόπιν της επ' ακροατηρίου αυτής συζητήσεως, το Πρωτοδικείο αποφάσισε να αναστείλει το πέρας της προφορικής διαδικασίας προκειμένου να κρίνει αν διέθετε όλα τα στοιχεία που είναι χρήσιμα για να αποφανθεί ή αν, αντιθέτως, ήσαν αναγκαία άλλα αποδεικτικά μέσα ή μέσα οργανώσεως της διαδικασίας.

32 Τελικώς, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι έχει επαρκώς διαφωτιστεί από τα στοιχεία του φακέλου της υποθέσεως, την επιχειρηματολογία των διαδίκων και τις μαρτυρικές καταθέσεις της 14ης Μαΐου 2003. Συγκεκριμένα, το Πρωτοδικείο δεν έκρινε σκόπιμο, για την αποκάλυψη της αλήθειας, την εξέταση άλλων μαρτύρων, δεδομένου ότι τα προς τούτο υποβληθέντα από τους δύο διαδίκους αιτήματα δεν παρέπεμπαν σε πραγματικά στοιχεία που μπορούσαν να επηρεάσουν την εκτίμηση του Πρωτοδικείου όσον αφορά τα κρίσιμα γεγονότα του φακέλου.

33 Κατά συνέπεια, ο πρόεδρος του πρώτου τμήματος έκλεισε την προφορική διαδικασία και έθεσε την υπόθεση υπό διάσκεψη με απόφαση της 23ης Οκτωβρίου 2003.

Αιτήματα των διαδίκων

34 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει την προσβαλλομένη απόφαση·

— να αναγνωρίσει το δικαίωμά της να λάβει σύνταξη επιζώντος·

— να καθορίσει το ποσό της συντάξεως αυτής σε 200 000 BEF μηνιαίως (4 957,87 ευρώ)·

— να καταδικάσει το καθού στα δικαστικά έξοδα.

35 Το καθού ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Ως προς το παραδεκτό των αποδεικτικών στοιχείων από πλευράς του άρθρου 48, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας

36 Κατά τη διάρκεια της επ' ακροατηρίου συζητήσεως, η προσφεύγουσα αμφισβήτησε το παραδεκτό των στοιχείων που προσκόμισε το καθού ως παράρτημα στο υπόμνημα ανταπαντήσεως.

37 Το καθού ζήτησε να κριθούν απαράδεκτα τα αποδεικτικά μέσα που πρότεινε η προσφεύγουσα ως παράρτημα της από 15 Φεβρουαρίου 2002 επιστολής της, τα οποία αποτελούνται από δύο νέες ένορκες μαρτυρικές καταθέσεις ενώπιον συμβολαιογράφου.

38 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι το άρθρο 48, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας προβλέπει:

«Οι διάδικοι μπορούν προς υποστήριξη της επιχειρηματολογίας τους να προτείνουν με τα υπομνήματα απαντήσεως και ανταπαντήσεως αποδεικτικά μέσα. Οι διάδικοι αιτιολογούν την καθυστερημένη πρόταση των αποδεικτικών μέσων.»

39 Τα προσκομισθέντα από το καθού αποδεικτικά στοιχεία, ως παράρτημα στο υπόμνημα ανταπαντήσεως, τα οποία αποτελούνται από την ιδιόγραφη διαθήκη που συνέταξε ο Μ. στις 22 Σεπτεμβρίου 1999, το εκδοθέν από το Πρωτοδικείο Αθηνών κληρονομητήριο καθώς και τα αντίγραφα λογαριασμών και τις τραπεζικές εντολές μεταβιβάσεως του Μ. πληρούν τις επιταγές της διατάξεως αυτής.

40 Πράγματι, ο αδελφός τού Μ. διαβίβασε τα έγγραφα αυτά στο καθού με επιστολή της 18ης Δεκεμβρίου 2001, μετά την κατάθεση του υπομνήματος αντικρούσεως της 11ης Οκτωβρίου 2001. Επομένως, το καθού δεν μπορούσε να προσκομίσει τα έγγραφα αυτά κατά την κατάθεση του υπομνήματός του αντικρούσεως.

41 Επομένως, το καθού νομοτύπως επισύναψε στο υπόμνημα ανταπαντήσεως τα έγγραφα που παρουσίασε ως προερχόμενα από τον αδελφό του Μ., την προέλευση των οποίων δεν αμφισβήτησε η προσφεύγουσα.

42 Κατά συνέπεια, πρέπει να γίνει δεκτό ότι τα έγγραφα αυτά αποτελούν αποδεικτικά στοιχεία για το Πρωτοδικείο.

43 Αντιθέτως, πρέπει να απορριφθούν ως εκπρόθεσμα τα δύο αποδεικτικά στοιχεία που πρότεινε να συμπεριληφθούν στον φάκελο της υποθέσεως η προσφεύγουσα, μετά τη λήξη της έγγραφης διαδικασίας, με την από 15 Φεβρουαρίου 2002 επιστολή της, τα οποία συνίστανται στις δύο ενώπιον συμβολαιογράφου καταθέσεις της 6ης και 7ης Φεβρουαρίου 2002.

44 Πράγματι, μολονότι η απαίτηση διασφαλίσεως δίκαιης διεξαγωγής της δίκης μπορεί να οδηγήσει το Πρωτοδικείο, σε ορισμένες περιπτώσεις, να δεχθεί την κατάθεση αποδεικτικών στοιχείων μετά το υπόμνημα ανταπαντήσεως, η απαίτηση αυτή ισχύει σε παρόμοια περίπτωση μόνον αν ο προσκομίζων τις αποδείξεις δεν μπορούσε, πριν από τη λήξη της έγγραφης διαδικασίας, να διαθέτει τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία ή αν η εκπρόθεσμη προσκόμιση αποδεικτικών στοιχείων εκ μέρους του αντιδίκου του δικαιολογούν τη συμπλήρωση του φακέλου της υποθέσεως κατά τρόπο διασφαλίζοντα την τήρηση της αρχής της εκατέρωθεν ακροάσεως.

45 Πάντως, αφενός, ουδόλως προκύπτει ότι η προσφεύγουσα δεν μπορούσε να προσκομίσει τις δυο συμβολαιογραφικές καταθέσεις που αποτελούν τα τελευταία αποδεικτικά της μέσα μετά την κατάθεση της προσφυγής της, λαμβανομένης υπόψη της ταυτότητας των προτεινομένων μαρτύρων και των σημείων επί των οποίων προτείνεται στο Πρωτοδικείο να εξετάσει.

46 Αφετέρου, ακόμη και αν το αντικείμενό τους είναι η αντιστάθμιση του αποτελέσματος της προσκομίσεως των εγγράφων που επισυνάπτονται στο υπόμνημα ανταπαντήσεως του καθού, τα τελευταία αποδεικτικά στοιχεία της προσφεύγουσας δεν αφορούν νέα στοιχεία που προστέθηκαν στον φάκελο σε αυτό το μεταγενέστερο στάδιο, ούτε, συγκεκριμένα, τις διατάξεις της διαθήκης του Μ., αλλά το γενικό πλαίσιο των σχέσεων μεταξύ των δύο πρώην συζύγων και την καταβολή διατροφής εκ μέρους του Μ. Πάντως, τα ζητήματα αυτά είχαν τεθεί από της ενάρξεως της διαφοράς και η λυσιτέλειά τους δεν προέκυψε από την προσκόμιση των αποδεικτικών στοιχείων που επισυνάπτονται στο υπόμνημα ανταπαντήσεως.

Επί της ουσίας

47 Προς στήριξη της προσφυγής της, η προσφεύγουσα επικαλείται τρεις λόγους που αντλούνται, αντιστοίχως, από την παρατυπία της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας, από την έλλειψη αιτιολογίας της προσβαλλομένης απορριπτικής αποφάσεως και από τη νομική πλάνη που ενέχει η απόφαση αυτή.

Επί του πρώτου λόγου, που αντλείται από την παρατυπία της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας

Επιχειρήματα των διαδίκων

48 Η προσφεύγουσα προσάπτει στο καθού ότι σε κανένα στάδιο της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας δεν της ζήτησε να προσκομίσει έγγραφα ή άλλα συγκεκριμένα στοιχεία προκειμένου να αποδείξει ότι είναι αληθής η εκδοχή της για τα πραγματικά περιστατικά.

49 Το καθού απαντά ότι δεν εναπόκειται σε αυτό να απαιτήσει συγκεκριμένο έγγραφο, αλλά ότι αρκούσε να καλέσει την προσφεύγουσα, όπως υποστηρίζει ότι έπραξε με την από 5 Οκτωβρίου 2000 επιστολή του, να προσκομίσει έγγραφα δικαιολογούντα το δικαίωμά της διατροφής στο εφαρμοστέο κανονιστικό πλαίσιο.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

50 Εναπόκειται στην προσφεύγουσα να προσκομίσει εξ ιδίας πρωτοβουλίας όλα τα αποδεικτικά στοιχεία που κρίνει αναγκαία και επαρκή για να «δικαιολογήσει» υπό την έννοια του άρθρου 27, πρώτο εδάφιο, του παραρτήματος VIII του ΚΥΚ το δικαίωμα διατροφής που ισχυρίζεται ότι είχε δυνάμει της προβαλλομένης συμβάσεως.

51 Κατά συνέπεια, το από 5 Οκτωβρίου 2000 έγγραφο του προϊσταμένου της υπηρεσίας προσωπικού του Δικαστηρίου, με το οποίο κλήθηκε η ενδιαφερομένη να του «διαβιβάσει έγγραφα δικαιολογούντα το δικαίωμά [της] διατροφής», ακόμη και αν δεν καθόριζε τη συγκεκριμένη φύση των εγγράφων που μπορούσαν να προσκομιστούν, ήταν, παρ' όλ' αυτά, επαρκώς ακριβές συναφώς ώστε να μην ενέχει καμία παρατυπία δυνάμενη να καταστήσει τη διαδικασία πάσχουσα.

52 Κατά τα λοιπά, δεν ήταν πρόσφορο για το καθού να καλέσει την προσφεύγουσα να προσκομίσει συγκεκριμένα αποδεικτικά στοιχεία προς στήριξη της αιτήσεώς της διατροφής, δεδομένου ότι, όπως η ίδια η προσφεύγουσα υποστηρίζει εκθέτουσα τον τρίτο λόγο ακυρώσεως, είναι παραδεκτά συναφώς όλα τα αποδεικτικά μέσα που γίνονται συνήθως δεκτά τόσο από το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο όσο και από τον Κανονισμό Διαδικασίας.

53 Επομένως, ο πρώτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από την έλλειψη αιτιολογίας της προσβαλλομένης απορριπτικής αποφάσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

54 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι το καθού δεν μπορεί, χωρίς άλλη αιτιολογία, πλην του να εμποδίσει κάθε δικαστικό έλεγχο της προσβαλλομένης αποφάσεως, να χαρακτηρίσει ανεπαρκείς τις ενώπιον συμβολαιογράφου καταθέσεις του Ο. και Π., που προσκομίστηκαν προς στήριξη της αιτήσεώς της για σύνταξη επιζώντος.

55 Η προσβαλλομένη απορριπτική απόφαση ενέχει συναφώς διττή έλλειψη αιτιολογίας, λαμβανομένης υπόψη της γνωστής και άμεμπτης ηθικής ακεραιότητας των Ο. και Π. Το καθού ουδόλως εξηγεί γιατί η προσφεύγουσα έπρεπε να προσκομίσει γραπτά στοιχεία προς στήριξη των καταθέσεων των δύο αυτών προσώπων.

56 Εν πάση περιπτώσει, η προσφεύγουσα τονίζει την αντίφαση που υφίσταται μεταξύ του ότι το καθού αναγνωρίζει το κύρος των προφορικών συμβάσεων σε θέματα διατροφής και του ότι απαιτεί γραπτά στοιχεία ενισχύοντα τις ενώπιον συμβολαιογράφου βεβαιώσεις που αποδεικνύουν την ύπαρξη μιας τέτοιας συμβάσεως.

57 Το καθού υποστηρίζει ότι η προσβαλλομένη απόφαση είναι επαρκώς αιτιολογημένη, εφόσον η προσφεύγουσα κατανόησε τη συλλογιστική επί της οποίας στηριζόταν η απόρριψη της αιτήσεώς της για διατροφή και ότι η συλλογιστική αυτή επιτρέπει στον δικαστή να ελέγξει τη νομιμότητα της αποφάσεως αυτής.

58 Η ηθική ακεραιότητα των προσώπων που κατέθεσαν ενώπιον συμβολαιογράφου δεν μπορεί να έχει ως συνέπεια ότι στις καταθέσεις των προσώπων αυτών πρέπει αυτομάτως να αναγνωριστεί αποδεικτική ισχύς, εκτός αν γίνει δεκτό ότι οι καταθέσεις αυτές πρέπει να ικανοποιούν τη διοικητική αρχή, χωρίς περαιτέρω έλεγχο, κάθε φορά που προσκομίζονται προς στήριξη αιτήσεως επιστροφής εξόδων ή οικονομικής φύσεως παροχών, οι οποίες απαιτούνται δυνάμει του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως.

59 Τέλος, δεν είναι αντιφατικό να αναγνωριστεί η δυνατότητα γενέσεως δικαιώματος διατροφής με προφορική σύμβαση, αλλά να απαιτείται έγγραφο ενισχύον τις χορηγηθείσες από τρίτους βεβαιώσεις. Μολονότι το ελληνικό δίκαιο, το οποίο το καθού δέχεται ως δίκαιο διέπον τις προϋποθέσεις του κύρους των επιδίκων συμφωνιών, δεν εξαρτά —δέχεται το καθού— το κύρος των συμφωνιών αυτών από έγγραφο τύπο, το ίδιο αυτό δίκαιο επιτρέπει την απόδειξη της υπάρξεώς τους χωρίς την προσκόμιση εγγράφου μόνο σε σαφώς καθορισμένες περιπτώσεις.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

60 Η επιφορτισμένη με την εξέταση των διοικητικών ενστάσεων επιτροπή του Δικαστηρίου, επισημαίνοντας ότι έκρινε ότι οι ενώπιον συμβολαιογράφου Αθηνών ένορκες καταθέσεις των Ο. και Π. ήσαν ανεπαρκείς, εφόσον δεν ενισχύονται από κάποιο άλλο έγγραφο ή στοιχείο, για να δικαιολογήσουν δικαίωμα διατροφής επιτρέπον τη χορήγηση σύνταξης επιζώντος, επέτρεψε στην προσφεύγουσα όπως και στο Πρωτοδικείο να γνωρίσουν τα πραγματικά και νομικά στοιχεία επί των οποίων στηρίχθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση. Επομένως, η απόφαση αυτή πληροί την υποχρέωση αιτιολογήσεως.

61 Κατά τα λοιπά, πρέπει να υπομνησθεί ότι η υποχρέωση αιτιολογήσεως αποτελεί ουσιώδη τύπο που πρέπει να διακρίνεται από το ζήτημα του βασίμου της αιτιολογίας, δεδομένου ότι αυτή αφορά την ουσιαστική νομιμότητα της επίδικης αποφάσεως (απόφαση του Δικαστηρίου της 22ας Μαρτίου 2001, C-17/99, Γαλλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. I-2481, σκέψη 35).

62 Επομένως, καθόσον η προσφεύγουσα προσάπτει στο καθού ότι πολύ συνοπτικώς δεν προσέδωσε αποδεικτική ισχύ στις συμβολαιογραφικές καταθέσεις των Ο. και Π., λαμβανομένης υπόψη ιδίως του αναγνωρισμένου ήθους τους, η αιτίαση αυτή, που αντλείται από εσφαλμένη εκτίμηση των προσκομισθέντων εγγράφων, συνδέεται στην πραγματικότητα με την επίκριση του βασίμου της προσβαλλομένης αποφάσεως.

63 Το αυτό ισχύει για την προβαλλομένη αντίφαση μεταξύ της αποδοχής του κύρους προφορικής συμβάσεως και της απαιτήσεως γραπτών στοιχείων, από την οποία, αν αποδειχθεί, μπορεί να στοιχειοθετηθεί πλάνη περί το δίκαιο, παρ' όλ' αυτά, όμως, ουδόλως προκύπτει ανεπαρκής αιτιολογία.

64 Συνεπώς, οι αιτιάσεις αυτές πρέπει να εξετασθούν στο πλαίσιο της εξετάσεως του τρίτου λόγου, ο οποίος συνίσταται στο αν ορθώς η επιφορτισμένη με την εξέταση των διοικητικών ενστάσεων επιτροπή του Δικαστηρίου έκρινε ότι μόνες οι ενώπιον συμβολαιογράφου ένορκες καταθέσεις των Ο. και Π. δεν αποδεικνύουν το δικαίωμα της προσφεύγουσας σε διατροφή, καθορισθείσα με σύμβαση σε βάρος του πρώην συζύγου της.

65 Υπό τις συνθήκες αυτές, ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του τρίτου λόγου, που αντλείται από πλάνη περί το δίκαιο προκύπτουσα από την άρνηση του καθού οργάνου να θεωρήσει ότι στοιχειοθετείται το δικαίωμα της προσφεύγουσας σε διατροφή καθορισθείσα με σύμβαση, υπό την έννοια του άρθρου 27 του παραρτήματος VIII του ΚΥΚ

66 Προκειμένου να κριθεί το βάσιμο της προσβαλλομένης αποφάσεως, πρέπει να καθορισθεί αν μπορεί να θεωρηθεί ως αποδεδειγμένο το δικαίωμα της Μ. σε διατροφή, καθορισθείσα με προφορική σύμβαση μεταξύ των πρώην συζύγων Μ. και για την οποία, κατά τον θάνατό του, ο Μ. ήταν υπόχρεος στην πρώην

σύζυγό του. Συγκεκριμένα, η διατροφή αυτή δημιουργεί δικαίωμα υπέρ της Μ., μέχρι του ορίου του ποσού της, σε σύνταξη επιζώντος, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 27 του παραρτήματος VIII του ΚΥΚ.

67 Πρέπει εκ προοιμίου να καθοριστεί αν η προβαλλομένη σύμβαση μπορούσε νομοτύπως να συναφθεί προφορικώς.

Όσον αφορά το κύρος του καθορισμού διατροφής με προφορική σύμβαση για τους σκοπούς του άρθρου 27, πρώτο εδάφιο, του παραρτήματος VIII του ΚΥΚ

68 Κατ' αρχάς, πρέπει να εξακριβωθεί το δίκαιο που διέπει τις προϋποθέσεις σύμφωνα με τις οποίες σύμβαση καθορίζουσα διατροφή μπορούσε, εν προκειμένω, να συναφθεί νομοτύπως προφορικώς μεταξύ του Μ. και της Μ.

69 Αμφότεροι οι διάδικοι συμφωνούν ότι το ζήτημα αυτό πρέπει να επιλυθεί βάσει των κρισίμων για την υπόθεση διατάξεων του ελληνικού αστικού δικαίου.

70 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει συναφώς ότι στη διατύπωση διατάξεως του κοινοτικού δικαίου η οποία, όπως το άρθρο 27, πρώτο εδάφιο, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, εφαρμοστέα εν προκειμένω λόγω της παραπομπής στη διάταξη αυτή που περιλαμβάνεται στο άρθρο 15, παράγραφος 7, του καθεστώτος χρηματικών απολαβών, δεν παραπέμπει ρητώς στο δίκαιο των κρατών μελών για τον προσδιορισμό της εννοίας και της σημασίας της, πρέπει κανονικά να δίδεται αυτοτελής ερμηνεία, η οποία πρέπει να ανευρίσκεται με βάση τα συμφραζόμενα και τον σκοπό που επιδιώκει η σχετική κανονιστική ρύθμιση (απόφαση του Πρωτοδικείου της 18ης Δεκεμβρίου 1992, Τ-43/90, Díaz García κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1992, σ. II-2619, σκέψη 36).

71 Πάντως, ακόμη και ελλείψει τέτοιας ρητής παραπομπής, η εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου μπορεί να συνεπάγεται ενδεχομένως αναφορά στο δίκαιο των κρατών μελών όταν ο κοινοτικός δικαστής δεν μπορεί να ανεύρει στο κοινοτικό δίκαιο ή στις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου τα στοιχεία που του επιτρέπουν να προσδιορίσει το περιεχόμενο και την έκταση κοινοτικής διατάξεως με αυτοτελή ερμηνεία (προαναφερθείσα απόφαση Díaz García κατά Κοινοβουλίου, σκέψη 36).

72 Εν προκειμένω, η έννοια της «διατροφής [...] που είχε καθοριστεί [...] με σύμβαση μεταξύ των πρώην συζύγων», υπό την έννοια του άρθρου 27, πρώτο εδάφιο, του παραρτήματος VIII του ΚΥΚ, δεν μπορεί να αποτελέσει το αντικείμενο αυτοτελούς κοινοτικής ερμηνείας. Η έννοια της υποχρεώσεως διατροφής που έχει συμφωνηθεί μεταξύ πρώην συζύγων λόγω του διαζυγίου τους εμπίπτει, αντιθέτως, στις περιουσιακές συνέπειες που απορρέουν από την απόφαση του διαζυγίου που έχει εκδοθεί βάσει των κανόνων του εφαρμοστέου αστικού δικαίου.

73 Κατά συνέπεια, οι προϋποθέσεις του κύρους συμβάσεως που διέπουν την καταβολή διατροφής υπέρ του διαζευγμένου συζύγου υπαλλήλου των Κοινοτήτων ή, εν προκειμένω, πρώην μέλους κοινοτικού οργάνου πρέπει, κατ' αρχήν, να καθορίζονται σύμφωνα με τον νόμο που διέπει τα αποτελέσματα του διαζυγίου, ήτοι, εν προκειμένω, τον ελληνικό νόμο δυνάμει του οποίου εκδόθηκε το διαζύγιο (βλ., συναφώς, την απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Μαΐου 1972, 24/71, Meinhardt κατά Επιτροπής, Rec. 1972, σ. 269, σκέψη 6).

74 Συνομολογείται ότι οι κρίσιμες για την υπόθεση διατάξεις του ελληνικού αστικού κώδικα δέχονται, σε περίπτωση διαζυγίου, τη σύσταση δικαιώματος διατροφής υπέρ πρώην συζύγου με απλή προφορική σύμβαση μεταξύ των πρώην συζύγων.

75 Επομένως, ο Μ. μπορούσε νομοτύπως να καθορίσει υπέρ της Μ. διατροφή με προφορική σύμβαση.

76 Εφόσον η προφορική αυτή σύμβαση είναι έγκυρη με τη μορφή αυτή σύμφωνα με το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο, παρέλκει να εξεταστεί αν η ύπαρξή της μπορεί, εν προκειμένω, να θεωρηθεί ότι στοιχειοθετείται, ελλείψει εγγράφου, βάσει μαρτυρικής καταθέσεως.

Όσον αφορά το παραδεκτό μαρτυρικών καταθέσεων για τους σκοπούς αποδείξεως της υπάρξεως της προβαλλομένης συμβάσεως

— Επιχειρήματα των διαδίκων

77 Η προσφεύγουσα φρονεί ότι η ύπαρξη δικαιώματος διατροφής καθορισθέντος υπέρ αυτής με σύμβαση, υπό την έννοια του άρθρου 27, πρώτο εδάφιο, του παραρτήματος VIII του ΚΥΚ, μπορεί να αποδειχθεί με κάθε αποδεικτικό μέσο που γίνεται συνήθως δεκτό από το ελληνικό δίκαιο ή από τον Κανονισμό Διαδικασίας.

78 Εν προκειμένω, το άρθρο 393, παράγραφος 1, του ελληνικού κώδικα πολιτικής δικονομίας απαιτεί γραπτή απόδειξη και αποκλείει την απόδειξη με μάρτυρες συμβάσεως που αφορά χρηματική υποχρέωση υπερβαίνουσα ένα ανώτατο ποσό το οποίο ανήλθε με τις νέες νομοθετικές διατάξεις από 1 467,35 σε 5 869,41 ευρώ.

79 Πάντως, δυνάμει του άρθρου 394 του ιδίου κώδικα, η απόδειξη με μάρτυρες επιτρέπεται ακόμη και όσον αφορά συμβάσεις που αφορούν μεγαλύτερα αυτού του ανωτάτου νομίμου ποσού ποσά, όταν:

— υπάρχει αρχή έγγραφης αποδείξεως, που πηγάζει από έγγραφο που έχει αποδεικτική δύναμη·

— υπήρχε φυσική ή ηθική αδυναμία κτήσεως εγγράφου·

— αποδεικνύεται ότι το έγγραφο που είχε συνταχθεί χάθηκε τυχαία·

— από τη φύση της δικαιοπραξίας ή τις ειδικές συνθήκες κάτω από τις οποίες έγινε, και ιδίως αν πρόκειται για εμπορικές συναλλαγές, δικαιολογείται η απόδειξη με μάρτυρες.

80 Η παρούσα υπόθεση εμπίπτει σαφώς τόσο στη δεύτερη όσο και στην τέταρτη από τις παρεκκλίσεις αυτές. Πράγματι, αποκλείεται κάθε «διαπραγμάτευση» εκ μέρους της Μ. ως προς το ποσό ή τις λεπτομέρειες της διατροφής, όπως η συχνότητα και ο τρόπος καταβολής ή η σύνταξη εγγράφου, εκτός αν υπήρχε κίνδυνος επιδεινώσεως της πολύ κρίσιμης καταστάσεως υγείας στην οποία βρισκόταν ακόμη ο Μ. κατά τη συνάντησή του με τη Μ.

81 Σύμφωνα με την άποψη του καθού, τα αποδεικτικά μέσα που επιτρέπονται για να αποδειχθεί η ύπαρξη της προβαλλομένης συμβάσεως είναι τα μέσα που απορρέουν, αφενός, από τις διατάξεις που έχουν θεσπισθεί σε θέματα καταβολής χρηματοοικονομικών παροχών που προβλέπονται από τον ΚΥΚ και περιλαμβάνονται στον δημοσιονομικό κανονισμό της 21ης Δεκεμβρίου 1977, που εφαρμόζεται επί του γενικού προϋπολογισμού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ ειδ. έκδ. 01/002, σ. 77), ο οποίος ίσχυε τότε, και, αφετέρου, από τους κανόνες του ελληνικού δικαίου σχετικά με την απόδειξη των συμβάσεων που καθορίζουν την καταβολή διατροφής λόγω διαζυγίου.

82 Το καθού, μολονότι ισχυρίζεται ότι το ελληνικό δίκαιο επιτρέπει τη δημιουργία δικαιώματος διατροφής σε περίπτωση διαζυγίου με προφορική σύμβαση, απαιτεί παρ' όλ' αυτά την έγγραφη απόδειξη, μέσω εγγράφου που έχει εκ των προτέρων συνταχθεί από τα μέρη, των συμβάσεων που αφορούν χρηματική υποχρέωση το ποσό της οποίας είναι, όπως εν προκειμένω, ανώτερο του νομίμου ανωτάτου ορίου.

83 Οι συμβολαιογραφικές καταθέσεις των Ο. και Π. δεν αποτελούν την έγγραφη απόδειξη του άρθρου 393, παράγραφος 1, του ελληνικού κώδικα πολιτικής δικονομίας. Τα δύο αυτά έγγραφα μπορούν το πολύ να αναπληρώσουν την αρχή έγγραφης αποδείξεως.

84 Εν πάση περιπτώσει, η τυπική αποδοχή των μαρτυριών ως αποδεικτικών μέσων δεν υποχρεώνει τον δικαστή να δεχθεί την ουσία των μαρτυριών αυτών. Η αξιοπιστία τους εκτιμάται ελευθέρως και κυριαρχικώς από τον δικαστή, ο οποίος δεν χρειάζεται να δικαιολογήσει το γεγονός ότι δεν τις έλαβε ενδεχομένως υπόψη.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

85 Οι αρχές που διέπουν το παραδεκτό των αποδεικτικών μέσων υπάρξεως προφορικής συμβάσεως η οποία καθορίζει, λόγω του διαζυγίου των πρώην συζύγων Μ., διατροφή υπέρ της Μ. σε βάρος του διαθέτη εμπίπτουν, όπως και οι προϋποθέσεις περί του κύρους της συμβάσεως αυτής, στο ελληνικό δίκαιο (βλ., συναφώς, προαναφερθείσα απόφαση Meinhardt κατά Επιτροπής, σκέψη 12).

86 Εφόσον το ελληνικό δίκαιο δεν εξαρτά από την ύπαρξη εγγράφου το κύρος συμβάσεως καθορίζουσας διατροφή, το Πρωτοδικείο δεν μπορεί να μη δεχθεί αποδεικτικό μέσο το οποίο επιτρέπεται σύμφωνα με το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο, προς απόδειξη της υπάρξεως της συμβάσεως αυτής, η οποία νομοτύπως έχει συναφθεί προφορικώς.

87 Μολονότι το παραδεκτό των αποδεικτικών μέσων περί της υπάρξεως της προβαλλομένης συμβάσεως διέπεται επομένως από το ελληνικό δίκαιο, εναπόκειται πάντως στο Πρωτοδικείο, επιληφθέν προσφυγής κατά της

αρνήσεως χορηγήσεως συντάξεως επιζώντος η οποία θεωρείται ότι απορρέει από την εφαρμογή του άρθρου 27, πρώτο εδάφιο, του παραρτήματος VIII του ΚΥΚ, να εξακριβώσει, προκειμένου να διασφαλίσει ακριβή εφαρμογή της διατάξεως αυτής, αν συντρέχουν τα απαιτούμενα από το εσωτερικό δίκαιο στοιχεία (βλ., συναφώς, την προαναφερθείσα απόφαση Meinhardt κατά Επιτροπής, σκέψη 12).

88 Πάντως, η υποχρέωση αυτή προϋποθέτει την τήρηση των διατάξεων του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου και των γενικών αρχών που εφαρμόζονται σε θέματα διεξαγωγής αποδείξεων, συγκεκριμένα ως προς το αν επιτρέπονται αποδεικτικά μέσα και, κατά συνέπεια, απόδειξη με μάρτυρες ως προς τις λεπτομέρειες της εξετάσεως των προταθέντων μαρτύρων και την ερμηνεία που πρέπει να αποδοθεί στα κατατεθέντα από αυτούς περιστατικά. Όπως κάθε δικαστήριο, το Πρωτοδικείο πρέπει πράγματι να ασκεί τις αρμοδιότητές του σύμφωνα με τα νομοθετικά κείμενα που του απονέμουν τις αρμοδιότητες αυτές.

89 Συνομολογείται ότι η προβαλλομένη σύμβαση θεωρείται ότι καθορίζει διατροφή συνεπαγόμενη οικονομικές υποχρεώσεις ποσού υπερβαίνοντος το ανώτατο όριο πέραν του οποίου το ελληνικό δίκαιο αποκλείει, κατ' αρχήν, την εμμάρτυρο απόδειξη σε θέματα συμβάσεων.

90 Εντούτοις, η προσφεύγουσα υποστήριξε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, χωρίς να αντικρουσθεί λυσιτελώς στο σημείο αυτό από το καθού, ότι ο πρώην σύζυγός της ουδέποτε θα δεχόταν να συνάψει γραπτώς σύμβαση προβλέπουσα υπέρ αυτής την καταβολή διατροφής.

91 Εξάλλου, πρέπει να γίνει δεκτό ότι οι σχέσεις μεταξύ πρώην συζύγων μπορούν, υπό συνθήκες όπως εν προκειμένω, να καταστήσουν εξαιρετικά δυσχερές στον έναν εξ αυτών να ζητήσει από τον έτερο γραπτή απόδειξη συμβάσεως καταρτισθείσας μεταξύ των ενδιαφερομένων.

92 Επομένως, πρέπει να θεωρηθεί ότι η προσφεύγουσα αντιμετώπισε φυσική και ηθική αδυναμία υπό την έννοια του άρθρου 394, δεύτερη περίπτωση, του ελληνικού κώδικα πολιτικής δικονομίας, να διαθέτει έγγραφο βεβαιώνον τη σύναψη της προβαλλομένης συμβάσεως.

93 Προς απόδειξη της υπάρξεως της συμβάσεως αυτής, πρέπει συνεπώς να θεωρηθεί ότι είναι παραδεκτή η απόδειξη με μάρτυρες βάσει των συγκλινουσών διατάξεων του ελληνικού δικαίου και του Κανονισμού Διαδικασίας. Πράγματι, εν προκειμένω, η απόδειξη με μάρτυρες επιτρέπεται από τις προαναφερθείσες διατάξεις του ελληνικού κώδικα πολιτικής δικονομίας και προβλέπεται από το άρθρο 65, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας.

94 Πάντως, ως παραδεκτές θεωρούνται από το Πρωτοδικείο μόνον οι μαρτυρίες όπως αυτές που δόθηκαν ενώπιόν του κατά τη συνεδρίαση που έγινε στις 14 Μαΐου 2003 σύμφωνα με τα άρθρα 65 έως 76 του Κανονισμού Διαδικασίας. Δεν μπορούν να γίνουν αποδεκτές ως αποτελούσες μαρτυρίες υπό την έννοια του ιδίου κειμένου οι ένορκες συμβολαιογραφικές καταθέσεις των Ο. και Π., εφόσον στην εγώπιον του Πρωτοδικείου διαδικασία μπορούν να χαρακτηριστούν μόνον ως αποδεικτικά μέσα.

Όσον αφορά την ύπαρξη προφορικής συμβάσεως καθορίζουσας υπέρ της Μ. την καταβολή διατροφής υπό την έννοια του άρθρου 27, πρώτο εδάφιο, του παραρτήματος VIII του ΚΥΚ

— Επιχειρήματα των διαδίκων

95 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι ο Μ. εκτέλεσε τη συναφθείσα προφορικώς μεταξύ των πρώην συζύγων σύμβαση, που καθόριζε υπέρ της Μ. διατροφή,

παρά τις απορρέουσες από τα προβλήματα υγείας του δυσχέρειες. Λόγω της διστακτικότητάς του έναντι των τραπεζικών συναλλαγών, ο Μ., για τους σκοπούς εκτελέσεως της συμβάσεως, είχε προβεί μέσω τρίτου προσώπου προς τη Μ., ιδιοχείρως, σε δύο καταβολές τοις μετρητοίς.

96 Η πρώτη καταβολή πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 1999, λίγο πριν από τη νοσήλευση του Μ. ενόψει χειρουργικής επεμβάσεως, και η δεύτερη καταβολή τον Σεπτέμβριο του 1999, κατόπιν προσωρινής βελτιώσεως της υγείας του Μ., τυχαίως παρευρεθέντος του Π.

97 Κάθε μία από τις δύο αυτές καταβολές, οι οποίες έγιναν, αντιστοίχως τον Ιούνιο και τον Σεπτέμβριο του 1999, αντιστοιχούσε στη σωρευθείσα καταβολή τεσσάρων μηνιαίων δόσεων της προβαλλομένης διατροφής και επομένως ανερχόταν στο αντίστοιχο ποσό σε ελληνικές δραχμές των 800 000 BEF (19 831,48 ευρώ).

98 Κατά την πραγματοποιηθείσα τον Ιούνιο του 1999 καταβολή, ο Μ. είχε υπολογίσει τις μηνιαίες δόσεις από 1ης Μαρτίου 1999, μολονότι οι τυπικές διαδικασίες του διαζυγίου δεν είχαν ακόμη τελειώσει κατά την ημερομηνία αυτή. Στην πραγματοποιηθείσα τον Σεπτέμβριο του 1999 καταβολή είχε περιληφθεί η μηνιαία δόση που οφειλόταν για τον επόμενο Οκτώβριο.

99 Το γεγονός ότι δεν υπήρξαν μεταγενέστερες καταβολές οφείλεται στη σοβαρή και αιφνίδια επιδείνωση της καταστάσεως της υγείας του Μ. Εξάλλου, ο Μ. είχε μεταβεί για θεραπεία στο εξωτερικό κατά το μεγαλύτερο μέρος της περιόδου αυτής.

100 Παρ' όλ' αυτά, η πραγματική καταβολή διατροφής υπό την έννοια του άρθρου 27 του παραρτήματος VIII του ΚΥΚ ουδόλως συνιστά προϋπόθεση χορηγήσεως του δικαιώματος συντάξεως επιζώντος. Μόνη η αναγνώριση του δικαιώματος διατροφής, με δικαστική απόφαση ή με ιδιωτική σύμβαση, είναι συναφώς επαρκής.

101 Εν πάση περιπτώσει, τα ίχνη των πληρωμών που εντοπίστηκαν στους τραπεζικούς λογαριασμούς της προσφεύγουσας, σε συνδυασμό με τις ενώπιον συμβολαιογράφου καταθέσεις των Ο. και Π., μπορούν να αποδείξουν πέραν κάθε εύλογης αμφιβολίας το υποστατό των μηνιαίων καταβολών, τη συνέχειά τους, την κανονικότητά τους, καθώς και το ποσό τους.

102 Το καθού αντικρούει το γεγονός ότι τα προβληθέντα από την προσφεύγουσα αποδεικτικά στοιχεία αποδεικνύουν επαρκώς κατά νόμο ότι πληροί τις προϋποθέσεις χορηγήσεως συντάξεως επιζώντος υπό την έννοια του άρθρου 27 του παραρτήματος VIII του ΚΥΚ.

103 Όπως προκύπτει από τον όρο «αποδεικνύει» που περιλαμβάνεται στο πρώτο εδάφιο της διατάξεως αυτής, ο αιτών πρώην σύζυγος πρέπει να αποδείξει την ύπαρξη συμβάσεως καθορίζουσας υποχρέωση διατροφής και την ισχύ της κατά τον θάνατο του οφειλέτη. Η επί το ευμενέστερον μετατροπή των απαιτήσεων αυτών αντίκειται στην προαναφερθείσα διάταξη και στην αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχειρίσεως του άρθρου 274 ΕΚ και του άρθρου 2 του δημοσιονομικού κανονισμού.

104 Ακόμη και αν υποτεθεί ότι ο Μ. πραγματοποίησε καταβολές υπέρ της προσφεύγουσας, απομένει να καθοριστεί η νομική αιτία. Πάντως, ελλείψει γραπτής αποδείξεως, ως προς την αιτία αυτή συμπέρασμα μπορεί να αντληθεί μόνον υπό το φως των περιστατικών της συγκεκριμένης υποθέσεως. Από τα αποσπάσματα του τραπεζικού λογαριασμού της προσφεύγουσας ουδόλως αποδεικνύεται η ύπαρξη, το περιεχόμενο ή η εκτέλεση της προβαλλομένης συμβάσεως.

105 Όσον αφορά τα προβλήματα υγείας του Μ. τα οποία, σύμφωνα με την προσφεύγουσα, αποτελούν την αιτία της παύσεως καταβολής της διατροφής, το καθού παρατηρεί ότι η κατάσταση της υγείας του ενδιαφερομένου δεν τον εμπόδισε να δώσει προσωπικώς εντολές πληρωμής στην τράπεζά του κατά τη διάρκεια των προηγουμένων του θανάτου του εβδομάδων, παρά τη διστακτικότητά του έναντι των τραπεζικών συναλλαγών που του αποδίδει η προσφεύγουσα.

106 Ούτε στα σχετικά με τις κινήσεις των τραπεζικών λογαριασμών του Μ. έγγραφα ούτε καν στη διαθήκη του περιλαμβάνεται το παραμικρό ίχνος ή η παραμικρή αναφορά της προβαλλομένης συναφθείσας συμβάσεως. Ενόψει της σημασίας, του ποσού και του ασυνήθιστου χαρακτήρα της, είναι αδιανόητο πως ο Μ. δεν πίστευσε ότι υποχρεούται να πληροφορήσει τον κληρονόμο του και τους τρίτους ενδιαφερόμενους ως προς τις υποχρεώσεις που είχε αναλάβει έναντι της Μ.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

107 Στην προσφεύγουσα εναπόκειται, δυνάμει των γενικών αρχών της διαδικασίας και του άρθρου 27, πρώτο εδάφιο, του παραρτήματος VIII του ΚΥΚ, να προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία ικανά να αποδείξουν, κατά την κρίση του Πρωτοδικείου, ότι δικαιούνταν, κατά τον θάνατο του πρώην συζύγου της, διατροφής σε βάρος του, καθορισθείσας με σύμβαση που είχε συναφθεί μεταξύ των πρώην συζύγων.

108 Η μαρτυρική κατάθεση του Ο., ως προς την οποία πρέπει να γίνει δεκτό ότι αποδεικνύει τα πραγματικά περιστατικά τα οποία αναφέρει, επιτρέπει στο Πρωτοδικείο να θεωρήσει ως δεδομένο ότι την άνοιξη του έτους 1999 έλαβε χώρα, μεταξύ του Μ. και της Μ., συνομιλία κατά τη διάρκεια της οποίας οι πρώην σύζυγοι συμφώνησαν ότι η Μ. θα λαμβάνει εκ του πρώην συζύγου της ποσό 200 000 BEF (4 957,87 ευρώ).

109 Συναφώς, ο Ο. διευκρινίζει ότι δεν θυμάται διαπραγματεύσεις, συζητήσεις ως προς το ποσό, αλλ' ότι γνώριζε ότι οι πρώην σύζυγοι Μ. «είχαν συνομιλήσει και [ότι] η Μ. είχε συμφωνήσει για 200 000 [BEF]».

110 Μολονότι ο έτερος μάρτυρας που εξετάστηκε από το Πρωτοδικείο, ο Τ., έκρινε ελάχιστα πιθανά τα γεγονότα που ανέφερε ο Ο., επιβάλλεται παρ' όλ' αυτά η διαπίστωση ότι, μολονότι ο Τ. βρισκόταν σε τακτική τηλεφωνική επικοινωνία με τον Μ. κατά την άνοιξη του έτους 1999, δεν βρισκόταν στην Αθήνα την εποχή αυτή και επομένως γνώριζε τα πραγματικά περιστατικά και τις κινήσεις του Μ. μόνον κατά το μέτρο που ο Μ. είχε κρίνει χρήσιμο να τα συζητήσει μαζί του. Επομένως, η σιγή που κράτησε ο Μ. επί του σημείου αυτού έναντι του Τ. δεν σημαίνει οπωσδήποτε ότι η επίδικη συνομιλία δεν έλαβε χώρα.

111 Πάντως, δεν μπορεί εκ προοιμίου να συναχθεί από τη μαρτυρία του Ο. ότι η διαπιστωθείσα από τον ίδιο σύμπτωση βουλήσεων πρέπει να ερμηνευθεί, για τους σκοπούς εφαρμογής του ΚΥΚ, ως σύμβαση με την οποία ο Μ. υποχρεώθηκε, κατά τρόπο νομικώς δεσμευτικό, να καταβάλλει στη Μ. διατροφή μηνιαίου ποσού 200 000 BEF (4 957,87 ευρώ), αναγνωρίζοντάς της τέτοιο δικαίωμα διατροφής.

112 Συγκεκριμένα, μόνο στο Πρωτοδικείο εναπόκειται να χαρακτηρίσει νομικώς, ενόψει των κατηγοριών του ελληνικού δικαίου των συμβάσεων και λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των πραγματικών επίδικων περιστατικών, την ανταλλαγή απόψεων που του ανέφερε ένας από τους μάρτυρες και η οποία, αν εξαιρεθούν οι προβαλλόμενες χρηματικές καταβολές, είναι το μοναδικό απτό συγκεκριμένο γεγονός ενδεχόμενης προθέσεως των πρώην συζύγων να καθορίσουν μεταξύ τους διατροφή με σύμβαση.

113 Σημειωτέον συναφώς ότι κάθε σύμπτωση βουλήσεων δεν αποτελεί, κατά το ελληνικό δίκαιο, συστατικό στοιχείο συμβάσεως και ότι σ' αυτή την έννομη τάξη, όπως εξάλλου και σε άλλες νομικές τάξεις, με ποικίλες ορολογίες, αναγνωρίζεται κατηγορία πράξεων που αποκαλούνται πράξεις «φιλοφροσύνης», στην οποία περιλαμβάνονται οι υποσχέσεις που έχουν γίνει αποδεκτές, όταν έχουν διατυπωθεί με πνεύμα μέριμνας ή ευπρέπειας, χωρίς όμως ο συντάκτης τους να εννοούσε ότι αναλαμβάνει νομική υποχρέωση ούτε ότι αναλαμβάνει υποχρέωση εκτελέσεως.

114 Πάντως, από το σύνολο των περιστατικών της υποθέσεως, όπως προκύπτουν μεταξύ άλλων από τις συγκλίνουσες συναφώς μαρτυρικές καταθέσεις του Ο. και του Τ., δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει αποδειχθεί επαρκώς κατά νόμο η υποθετική περίπτωση βουλήσεως του Μ. να αναλάβει νομική υποχρέωση καταβολής διατροφής στην πρώην σύζυγό του.

115 Η υποθετική αυτή περίπτωση αντικρούεται πρώτον από το γεγονός ότι ο Μ. και η Μ. είχαν αντιδικήσει κατά τη διαδικασία διαζυγίου που διήρκησε σχεδόν δέκα έτη, κατά το πέρας της οποίας ο Μ. πέτυχε αμετάκλητη απόφαση διαζυγίου, με την οποία ουδαμώς καθίστατο οφειλέτης διατροφής προς την πρώην σύζυγό του.

116 Συνομολογείται εξάλλου ότι, κατά τα έξι έτη που προηγήθηκαν της εκδόσεως της αμετάκλητης απόφασης του διαζυγίου, οι σύζυγοι διαβιούσαν χωριστά και, κατά τη διάρκεια αυτής της χρονικής περιόδου, ο Μ. δεν πραγματοποίησε καμία χρηματική καταβολή προς τη σύζυγό του.

117 Επομένως, δεν μπορεί να θεωρηθεί αξιόπιστο ότι, μετά την έκδοση της αποφάσεως διαζυγίου, ο Μ. έσπευσε να καταστήσει εαυτόν οφειλέτη διατροφής, της οποίας είχε μέχρι τότε επιτυχώς αρνηθεί να λάβει την υποχρέωση.

118 Αληθοφανέστερη είναι η εξήγηση που περιλαμβάνεται στη μαρτυρική κατάθεση του Ο., σύμφωνα με την οποία πρόταση του Μ. προς την πρώην σύζυγό του να της καταβάλει χρήματα υπαγορεύθηκε από μέριμνα κατευνάσεως της συνειδήσεώς του και συμμορφώσεώς του προς τις θρησκευτικές και ηθικές πεποιθήσεις του. Πάντως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η μέριμνα αυτή, δημιουργηθείσα ενώ είχαν αποσβεσθεί οι νομικές υποχρεώσεις που απορρέουν από τον γάμο, αποτελεί μέρος των χαρακτηριστικών λόγων που εμπνέουν πράξεις φιλοφροσύνης μη δημιουργούσες δεσμευτικά αποτελέσματα.

119 Εξάλλου, όπως επίσης τόνισε ο Ο. στη μαρτυρική του κατάθεση, ο Μ. είχε τη συνήθεια να κάνει πολλές δωρεές, ιδίως σε φιλανθρωπικά έργα. Η ούτως περιγραφόμενη συμπεριφορά τονίζει τον χαρακτήρα προσώπου που τείνει να είναι επιλεκτικά γενναιόδωρος παρά να υποβάλλεται σε επιβληθείσες δεσμεύσεις.

120 Δεύτερον, από τη μαρτυρική κατάθεση του Ο. προκύπτει επίσης σαφώς, όπως και από τις δηλώσεις της προσφεύγουσας, ότι ο Μ. προσέδιδε εξαιρετική σημασία στο να μην υπάρξει καμία δημοσιότητα της συμβάσεως που συνήψε με την πρώην σύζυγό του και να μην υπάρξει καμία επίπτωση στις σχέσεις του, ιδίως χρηματοοικονομικές, με τρίτους.

121 Ο Ο. αναφέρει μεταξύ άλλων την εκφρασθείσα από τον Μ. βούληση να μην αναφέρει τίποτα σε κανέναν ο μάρτυρας σχετικά με τη συνάντηση στην οποία παρευρέθηκε και την επιθυμία του ώστε οι άνθρωποι, και ειδικότερα τα μέλη της οικογενείας του, να μη γνωρίζουν ότι είχε δώσει χρήματα στην πρώην σύζυγό του. Σύμφωνα με τον ίδιο μάρτυρα, ο Μ. δήλωσε ότι θα θεωρούσε ατιμωτικό για τον ίδιο αν η δέσμευσή του περί καταβολής χρημάτων στην πρώην σύζυγό του περιερχόταν σε γνώση τρίτων.

122 Αυτές οι δηλώσεις του Ο. επιβεβαιώνουν τις δηλώσεις της ίδιας της Μ. κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι ο Μ. ουδέποτε θα είχε δεχθεί να συντάξει έγγραφο της επελθούσας μεταξύ των πρώην συζύγων συμφωνίας.

123 Η διαρκής αυτή μέριμνα που είχε εκδηλώσει ο Μ. να διατηρηθεί ο απόρρητος χαρακτήρας της συμφωνίας αυτής ενισχύεται από το γεγονός ότι ο Μ. ουδέποτε γνωστοποίησε την ύπαρξή της στην κοινοτική αρχή, οφειλέτρια της συντάξεώς του, καθώς και στον Τ., εξουσιοδοτημένο για τις τραπεζικές συναλλαγές του στο Λουξεμβούργο, καθώς και η πλήρης σιγή που, όπως συνομολογείται, τήρησε ο Μ. στη διαθήκη του ως προς τη συμφωνία αυτή.

124 Πάντως, είναι ακατανόητο ότι, αν πράγματι είχε θελήσει να αναλάβει έναντι της πρώην συζύγου του υποχρέωση διατροφής αμέσως μετά το διαζύγιο, ο Μ. δεν ανέφερε στη διαθήκη του την ύπαρξη βάρους το οποίο, στην υποθετική αυτή περίπτωση, μπορούσε να βαρύνει την κληρονομική διαδοχή του.

125 Πράγματι, πρέπει να διευκρινιστεί συναφώς ότι, σύμφωνα με τον ελληνικό αστικό κώδικα, υποχρέωση του οφειλέτη για καταβολή διατροφής δεν αποσβέννυται με τον θάνατο του οφειλέτη.

126 Αυτός ο μη υποχρεωτικός και συγχρόνως απόρρητος χαρακτήρας που θέλησε επομένως να αποδώσει στην επελθούσα μεταξύ των πρώην συζύγων Μ. συμφωνία έχει ως αναγκαία συνέπεια να καθιστά εκ φύσεως τη συμφωνία αυτή μη δυνάμενη να προσβληθεί από τρίτους και, ως εκ τούτου, από τη διοίκηση του καθού, και μη δυνάμενη να προβληθεί ενώπιον δικαστηρίου.

127 Υπό τις συνθήκες αυτές, η σύμβαση αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί παρά ως πράξη απλής φιλοφροσύνης που εκπλήρωσε ο Μ. έναντι της Μ. και με την οποία ουδόλως είχε πρόθεση να αναλάβει νομική υποχρέωση καταβολής διατροφής, για την οποία έκρινε εαυτόν οφειλέτη όσον αφορά την ενδιαφερομένη έναντι των τρίτων ή των αρμοδίων δικαστηρίων.

128 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι στοιχειοθετείται το δικαίωμα της Μ. σε διατροφή οφειλόμενη από τον Μ. κατά τον θάνατό του δυνάμει συμβάσεως συναφθείσας μεταξύ των πρώην συζύγων.

129 Το γεγονός ότι δεν υπήρξε σύμπτωση βουλήσεων, δημιουργούσα μεταξύ των πρώην συζύγων Μ. δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα, ενισχύεται, αν χρειαστεί, από την έλλειψη αξιόπιστης αποδείξεως της εκτελέσεως εκ μέρους του Μ. συμβάσεως καθορίζουσας διατροφή.

130 Φυσικά, κατ' αρχήν, από την απόδειξη του υποστατού των μηνιαίων πληρωμών διατροφής καθορισθείσας προφορικώς καθώς και από την απόδειξη του ύψους των καταβολών αυτών, από την κανονικότητά τους, από τη συνέχειά τους και τη νομική τους αιτία μπορεί να συναχθεί η συναίνεση του διαθέτη να δεσμευθεί, μέχρι τη στιγμή του θανάτου του, με προφορική σύμβαση καθορίζουσα τέτοια διατροφή υπέρ του πρώην συζύγου του (βλ., συναφώς, προαναφερθείσα απόφαση Meinhardt κατά Επιτροπής, σκέψη 12).

131 Πάντως, εν προκειμένω, κανένα αποδεικτικό έγγραφο, τραπεζικής ή άλλης προελεύσεως, δεν ενισχύει την υποθετική περίπτωση κανονικών καταβολών και η ίδια η προσφεύγουσα αναφέρει, τελικώς, μόνο δύο τοις μετρητοίς καταβολές πραγματοποιηθείσες τον Ιούνιο και τον Σεπτέμβριο 1999, μέσω τρίτου προσώπου.

132 Εξάλλου, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι και η ίδια αυτή υποθετική περίπτωση της καταβολής μετρητών που συνέβη δύο φορές αποτελεί απλώς και μόνον ισχυρισμό. Το μοναδικό πρόσωπο, ο Π., που δήλωσε ενώπιον συμβολαιογράφου ότι παραβρέθηκε σε μία από αυτές τις δύο καταβολές χρημάτων (βλ. σκέψη 14 ανωτέρω), δεν είχε γνώση του ποσού που μεταβιβάστηκε στην προσφεύγουσα και, όσον αφορά την προέλευσή του ή τη φύση του, μπόρεσε να επαναλάβει μόνον αυτά που του είχαν ειπωθεί, συγκεκριμένα από την παραλήπτρια του ανωτέρω ποσού.

133 Συνεπώς, χωρίς να υποπέσει σε πλάνη περί το δίκαιο, το καθού αρνήθηκε να δεχθεί την αίτηση συντάξεως επιζώντος που υπέβαλε η προσφεύγουσα, για τον λόγο ότι δεν πληρούνταν η προϋπόθεση από την οποία το άρθρο 27, πρώτο εδάφιο, του παραρτήματος VIII του ΚΥΚ εξαρτά τη χορήγηση τέτοιας συντάξεως στη διαζευγμένη σύζυγο πρώην υπαλλήλου ή, εν προκειμένω, πρώην μέλους κοινοτικού οργάνου.

134 Επομένως, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη.

135 Κατά συνέπεια, είναι καταργητέα η δίκη ως προς τα λοιπά αιτήματα της προσφεύγουσας να ζητήσει από το Πρωτοδικείο, αφενός, την αναγνώριση του δικαιώματός της να λάβει σύνταξη επιζώντος και, αφετέρου, τον καθορισμό του μηνιαίου ποσού της συντάξεως αυτής σε 200 000 BEF (4 957,87 ευρώ).

Επί των δικαστικών εξόδων

136 Σύμφωνα με το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Πάντως, σύμφωνα με το άρθρο 88 του ιδίου κανονισμού, στις διαφορές μεταξύ των Κοινοτήτων και των υπαλλήλων τους, τα όργανα φέρουν τα έξοδά τους.

137 Κατ' αναλογική εφαρμογή των διατάξεων αυτών στην παρούσα διαφορά (βλ., συναφώς, απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Δεκεμβρίου 1989, C-163/88, Κοντογεώργης κατά Επιτροπής, Συλλογή 1989, σ. 4189, σκέψη 17), αποφασίζεται ότι κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (πρώτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) **Απορρίπτει την προσφυγή.**

2) **Κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα.**

Meij Forwood Legal

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 21 Απριλίου 2004.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Ο Πρόεδρος

A. W. H. Meij